

Tisztelt Munkacsoport tagok!

A Transparency International (TI) részéről dr. Szloboda Alíz (Közbeszerzési Programok vezetője) és a Társaság a Szabadságjogok (TASZ) képviselőjeként dr. Hidvégi Fanny (Adatvédelmi és Információszabadság programvezető) az Open Society Institute (OSI) jóvoltából részt vehetett az Open Government Partnership (OGP) második európai találkozásán (OGP Second European Outreach and Support Meeting) sok más NGO és kormány képviselője társaságában. Tekintettel arra, hogy a magyar kormány képviselői úgy döntöttek, hogy nem jelennek meg a találkozón, és így nem tudtak részt venni a workshop-okon sem, fontosnak tartjuk, hogy a találkozó tapasztalatait megosszuk a munkacsoport tagjaival.

A konferencia egyik központi kérdése a legtöbb ország által már beadott „Action Plan”-ek, azaz akciótervek elemzése, értékelése volt. Hangsúlyozni kívánjuk, hogy Magyarország különleges helyzetben van, mivel egyrészt a rendelkezésünkre áll a legtöbb ország által már benyújtott akcióterv, másrészt felhasználhatjuk az OGP találkozón elhangzottakat. Ugyanakkor ez nem csak egy lehetőség, hanem kötelesség is, mivel bizonyos feltételeknek való megfelelés nemcsak a tagság feltétele, hanem a szervezeten belül való elismertségé is.

Az OGP vezetősége és tagsága egyaránt érzékelte, hogy az akciótervek szakmai hiányosságain túl súlyos probléma azok gyakorlati implementálása, illetve kikényszeríthetősége. Ezzel összefüggésben felmerült a tagok szankcionálásának lehetősége a jövőben, amennyiben megfelelő módon nem tesznek eleget a benyújtott vállalásaiknak.

A konferencián elhangzott legfontosabb előadások, panel beszélgetések és workshopok alapján az alábbiakra kívánjuk felhívni a figyelmet:

1. Minimum Standards

A Nyílt Kormányzati Együttműködés minimum standard-ek kimunkálásán dolgozik, vagyis olyan alapkövetelmények rendszerén, amelyeket mindenképpen tartalmaznia kell minden ország akciótervének. A tervek szerint többek között ezen témákban kell megfelelni a megfogalmazott (és a jövőben részletesebben kidolgozandó) standardoknak:

- információszabadság:

közérdekű adatok nyilvánossága főszabályként, kormányok proaktív közzétételi kötelezettsége, közérdekű adatok és közfeladat pontos definíciója, állami vagyon pontos definíciója, közérdekű adatigénylés ingyenessége, közérdekű adatok közzétételének elmulasztásáért vagy kiadásának elmaradásáért járó szankciók,

közérdekű adatok közzététele nyílt, lekérdezhető, elektronikus, újrahasznosítható formátumban stb.;

- nyílt költségvetés:
 - központi és önkormányzati egyaránt, költségvetés érthető módon való közzététele, állami költségek közzététele;
- átlátható pártfinanszírozás;
- állami vállalatok átláthatósága;
- átlátható állami beszerzések;
- állami vagyon átláthatósága;
- a magántitok védelme;
- média kapcsolatok tisztasága;
- a társadalmi egyeztetés fontossága:
 - az Aarhus-i Egyezmény alapelveinek alkalmazása, átlátható egyeztetési folyamatok, kötelező társadalmi egyeztetés egyes témakörökben, lobby tevékenység szabályozása stb.;
- független és átlátható igazságszolgáltatás:
 - az összes jogszabály elérhetősége egy nyilvános webhelyen, bírósági ítéletek nyilvánossága és hozzáférhetősége nyilvános webhelyen, bírók szakmai életrajza és statisztikáinak nyilvánossága, bírósági eljárások felügyeletének független ellenőrzése stb.;
- átlátható jogalkotás.

Javasoljuk, hogy azon témakörökben, amelyekben nem tett vállalásokat még a kormány az akciótervben, tegye meg. Ezek megszövegezésében a TASZ és a TI szívesen nyújt segítséget a kormány számára. Ennek érdekében a TASZ és a TI az egyik workshop keretében vállalta a minimum standard-ek további kidolgozásában való részvételt. Erről a folyamatról a továbbiakban is tájékoztatni fogjuk a munkacsoportot.

2. Vállalások

Az országok akcióterveit jobban megismerve arra jutottunk, hogy a magyar akcióterv tervezetéből a fentiekén túl is hiányzik még néhány javaslat, néhány pedig további pontosításra szorul. Ezek közül kiemelendő kritikaként jelent meg a „police and national security” témák hiánya egyes akciótervekből, így az általunk már hangsúlyozott felvetések mellett azokra külön is kitérünk az alábbiakban, konkrét vállalásokat megfogalmazva:

Transparency International Magyarország
Levelezési cím: 1055 Budapest, Falk Miksa
utca 30. IV. em 2.
Tel.: 06-1-269-9534 Fax: 06-1-269-9535
E-mail: info@transparency.hu Web:
<http://www.transparency.hu>

Társaság a Szabadságjogokért
1136 Budapest, Tátra u. 15/b
I.em.1. tel: 209-0046 fax: 279-0755
e-mail: tasz@tasz.hu homepage:
<http://www.tasz.hu>

2.1. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (továbbiakban: Infotv.) a közérdekű adatok megismerése körében akként rendelkezik, hogy az üzleti titok megismerésére a Ptk. szabályai az irányadóak (27. § (3) bekezdés). A hatályos Ptk. kivonja az üzleti titok alkalmazási köréből a közpénz felhasználásával összefüggő adatot (81. § (3) bekezdés), azonban az új Ptk.-ra vonatkozó törvényjavaslat nem tartalmaz ilyen rendelkezést. Ezért javasoljuk, hogy a bármely forrásból származó közpénz felhasználásával összefüggő adat – akár az Infotv., akár a Ptk.-ra vonatkozó törvényjavaslat megfelelő módosításával – továbbra is minősüljön közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatnak. Természetesen az Infotv. 27. § (1)-(2) bekezdéseiben foglalt, a minősített adat védelmére és egyes kiemelt közérdekek védelmére felállított korlátozások hatálya a közpénz felhasználására vonatkozó adatra is kiterjedne.

2.2. Az Infotv. 27. § (5) bekezdése értelmében a keletkezéstől számított 10 évig nem nyilvánosak – egyebek emellett – a kormányzati döntés előkészítés keretei között keletkezett adatok. Javasoljuk, hogy a jogalkotó önkorlátozással szűkítse ezen rendelkezés hatályát úgy, hogy a jogszabály vagy a közjogi szervezetszabályozó eszköz megalkotására irányuló tervezetek körében keletkezett egyes adatokra ne érvényesüljön a nyilvánosság korlátozása. Így a jogalkotás körében keletkezett előterjesztések teljessége (ide értve a vezetői összefoglalókat, a vitás kérdések ismertetését, a megalkotni javasolt norma szükségességének okait és a kormányprogramhoz való viszonyát, stb.) teljes körűen kerülnének társadalmi egyeztetésre és közzétételre. A nyilvánosság korlátozása alól a szóban lévő előterjesztések közigazgatási államtitkári értekezletre, illetve a Kormány ülésére benyújtott állapota, az e fórumok által nem tárgyalt előterjesztések esetében a közigazgatási egyeztetésre bocsátott szövege kerülhetne ki.

2.3. Javasoljuk, hogy a minősített adat védelme, illetve a minősítés mint az adat nyilvánosságát korlátozó, kizáró eszköz mikénti alkalmazására nézve is kerüljön sor képzésekre a nagyobb adatgazdák számára az egységes gyakorlat kialakítása érdekében. A képzés célja továbbá a minősítés alkalmazásának minél szűkebb körre szorítása.

2.4. A hatályos Btk. 224. § értelmében a minősített adattal visszaélést megvalósító egyes bűncselekmények miatt csak a minősített adat védelméről szóló törvényben az adott adatfajta minősítésére jogosult szerv vagy személy feljelentése alapján van helye. Az új Btk. (2012. évi C. törvény) 266. §. (2) bekezdése ezt a szabályt, nagyon helyesen, változatlan formában fenntartja. Javasoljuk, hogy a kormány az alárendeltségébe tartozó adatgazdákra irányadóan dolgozzon ki iránymutatást („guideline”-t), amely kimondaná, hogy nem indokolt a feljelentési joggal élni olyan esetben, amikor a minősített adat nyilvánosságára hozatalának eredményeként a közérdek sérelme miatt eljárás indításának van helye. Például nem indokolt a minősített adatot nyilvánosságra hozó személlyel szemben büntetőeljárást

kezdeményezni akkor, ha az adott adat közpénz rosszhiszemű felhasználásának leplezése miatt került minősítésre és emiatt a minősítő, illetve a közpénz felhasználását elrendelő ellen indul eljárás.

Fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy a végleges akciótervnek valós feladatokat és reális határidőket kell tartalmaznia a vállalás komolysága, a számon kérhetőség, a végrehajtás monitorozása érdekében.

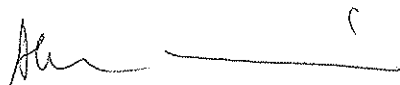
Kérjük a Kormány képviselőit és a munkacsoport többi tagját is, hogy egyrészt fontolja meg a fent leírt javaslatainkat, másrészt vegye figyelembe, hogy Magyarország OGP-hez való üdvözlendő csatlakozása önmagában nem elegendő és a szervezetben való részvétel hatékonysága érdekében a nemzetközi követelményeknek való megfelelés, az akcióterv minimum standard-ekhez igazítása is elengedhetetlen.

Ezúton is kérjük a kormány képviselőit, hogy a közigazgatási egyeztetést követően kialakult akciótervet az OGP-hez történő megküldés előtt véleményezésre küldjék meg a civil szervezeteknek.

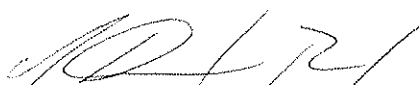
Ha bármilyen kérdésük, hozzászólásuk van a fent leírtakkal kapcsolatban, forduljanak hozzánk bizalommal!

2012. október 12.

Üdvözlettel és köszönettel:

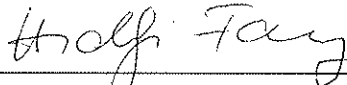
Alexa Noémi
ügyvezető igazgató
Transparency International

Dr. Dénes Balázs
elnök
Társaság a Szabadságjogokért

Szloboda Alíz
Közbeszerzési Programok vezetője
Transparency International

Hidvégi Fanny
Adatvédelmi és Információs szabadság
programvezető
Társaság a Szabadságjogokért